

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Jana Čížka a soudkyň Mgr. Ing. Lenky Bursíkové a Mgr. Věry Pazderové, LL.M., M.A., ve věci

žalobce: J. T.
bytem X

proti

žalovanému: Úřad práce – krajská pobočka v Příbrami, kontaktní pracoviště Nymburk
sídlem Dělnická 402/4, Nymburk

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve výzvě žalovaného ze dne 11. 7. 2022, č. j. 27097/2022/NYM, a v nevykonání sociálního šetření v místě,

takto:

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu třetího zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 20. 7. 2022 domáhá určení, že výzva žalovaného ze dne 11. 7. 2022, č. j. 27097/2022/NYM, nezákonně zasáhla do jeho práv. Žalobce uvádí, že zásah byl vypravením ukončen, jelikož právní obsah tohoto úředního jednání nepoživá ochrany zákona. Výzva žalobce zasáhla lživým tvrzením, podle kterého „na základě výše uvedeného Vám zasíláme písemnou výzvou k doplnění již běžící žádosti o příspěvek na živobytí“.
2. Žalobce uvádí, že rozhodnutí o příspěvku na živobytí ze dne 9. 6. 2020 nabylo právní moci a bylo revokováno rozhodnutím ze dne 14. 7. 2020, kterým bylo přiznáno navýšení příspěvku na živobytí o dietní opatření. Příspěvek byl hrazen do června 2022 každý měsíc. Žalobce konstatuje, že žádá „již běžící žádost“ o příspěvek na živobytí neexistuje, neboť žalobce žádnou takovou žádost nepodal. Žalobce proto žádá, aby soud prohlásil výzvu ze dne 11. 7. 2022 v celém rozsahu za právně nevykonatelnou a za zneužití práva. Žalovaný byl seznámen s žalobcovým přechodným pobytem u jeho sestřenice v P., která je jeho pečující osobou. Žalovaný jeho dočasný pobyt plně akceptoval z důvodu pandemické situace, obdržel celkem šest lékařských vyjádření, která potvrzují, že žalobcův stav je vážně ovlivněn progresí způsobenou polymorbidním postižením. Žalovaný o žalobcově dočasném, nikoli přechodném pobytu věděl a plně jej akceptoval. Při rozhodování o příspěvku na živobytí rozhodoval v souladu s žalobcovým trvalým pobytem. Správní orgán plně akceptoval, že žalobce není schopen převozu do jeho místa bydliště v N. Šíření onemocnění covid-19 trvá i nadále, přesto z obsahu výzvy plyne, že se žalovaný pokouší vyvolat zdání, že došlo k nové právní realitě. Žalovaný je povinen chránit žalobcova práva nabytá v dobré víře, nikoli se pokoušet je podvodně měnit či dokonce rušit. Vyjádření žalovaného, podle kterého bylo sociálním šetřením v místě zjištěno, že se žalobce na adrese

trvalého pobytu nenachází, trpí nulitou právního jednání. Žalovaný od června 2020 zná žalobcovo místo pobytu a hradí mu dávky příspěvku na živobytí s dietním opatřením. Výrok výzvy ze dne 11. 7. 2022 je proto nesmyslný a neakceptovatelný. Aby mohl žalovaný konstatovat, že je zde výzva k doplnění již běžící žádosti, musel by být přiznaný příspěvek na živobytí zrušen správním rozhodnutím. Extrémně nezákonné jednání žalovaného podporuje výrok, podle kterého je „za měsíce červenec 2022 potřebné stanovit okruh společně posuzovaných osob a jejich příjmy, které mají následně vliv na stanovení nároku a výši dávky“. Žalobce dále sděluje, že veškeré rozhodné skutečnosti jsou stále identické jako v době vydání rozhodnutí ve věci příspěvku na živobytí. Žalovaný byl povinen požadovat informace o okruhu společně posuzovaných osob a jejich příjmů v okamžiku přiznání dávky. V současné době jsou požadované informace právně a fakticky nevykonatelné.

3. Žalobce proto žádá soud, aby označil výzvu ze dne 11. 7. 2022 za jednání ve smyslu § 8 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, tedy za jednání, které nepožívá ochrany zákona. Dále žádá, aby soud konstatoval, že lži vyřčené ve výzvě jsou právně neexistujícími skutečnostmi, s výčtem zákonných důvodů pro zastavení výplaty dávky příspěvku na živobytí s dietním opatřením s tím, že změna evidovaného místa trvalého pobytu nenastala, změna v rozhodných skutečnostech nenastala, nedošlo k novému posouzení nároku na dávku a její výši, dávka není vyplácena neprávem a že žalobce průběžně dokladuje informace o svém zdravotním stavu. Dále žádá konstatovat, že žalovaný měl mnoho měsíců k provedení sociálního šetření v místě, které nevykonal, a tudíž pro rozhodnutí ze dne 9. 6. 2020 a 14. 7. 2020 rozhodl sociálním šetřením, nikoli však na místě.
4. Podle § 82 s. ř. s. se může každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
5. Žalobce za nezákonný zásah předně označuje výzvu žalovaného ze dne 11. 7. 2020, kterou ho žalovaný vyzval, aby doložil, které osoby s ním sdílí společnou domácnost, a prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech a doklad o výši měsíčních příjmů.
6. Principy posuzování včasnosti, přípustnosti a důvodnosti zásahové žaloby definoval rozšířený senát v rozsudku ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, č. 3687/2018 Sb. NSS, tak, že „[p]okud je zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze, povaze jeho původce či jiným okolnostem ‚zásahem‘ ve smyslu legislativní zkratky v § 82 s. ř. s., i kdyby byla tvrzení žalobce pravdivá, musí být taková žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jelikož chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu.“ Teprve není-li ve věci dán výše uvedený důvod pro odmítnutí žaloby, je namístě zkoumat její přípustnost ve smyslu § 85 s. ř. s., tedy existenci jiných právních prostředků, kterými se lze domáhat ochrany nebo nápravy, a až poté její včasnost podle § 84 odst. 1 s. ř. s. Pokud jde o nedostatek pojmových znaků nezákonného zásahu a s tím spojený nedostatek podmínek řízení, rozšířený senát dodal, že „odmítnout žalobu z uvedeného důvodu lze jen tehdy, je-li nemožnost, aby v žalobě tvrzené jednání bylo nezákonným zásahem, zjevná a nepochybná. Soud zde bude přiblížet též k závěrům ustálené judikatury, která dále vysvětluje, které úkony veřejné správy nezákonným zásahem nejsou a nemohou být“. Ačkoliv byl výše citovaný rozsudek rozšířeného senátu zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, zrušovací

důvody se týkaly jen otázky posuzování včasnosti zásahových žalob proti tzv. trvajícím zásahům; zbylé závěry rozšířeného senátu zůstaly nedotčeny.

7. Soud dále předesílá, že zásahová žaloba není univerzálním prostředkem ochrany proti *jakémukoliv* úkonu správního orgánu, který se žalobci nelíbí. Právě naopak, je subsidiárním prostředkem ochrany, a to buď vůči právním prostředkům dostupným u správních orgánů (viz § 85 s. ř. s., srov. k tomu např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 8. 2005, č. j. 2 Afs 144/2004-110, č. 735/2006 Sb. NSS), nebo vůči jiným druhům žalob dostupným ve správním soudnictví. Jinak řečeno, zásahová žaloba plní roli pomocného prostředku ochrany a doplňku tam, kam ochrana žalobou proti rozhodnutí podle § 65 a násl. s. ř. s. nedosáhne (usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98, bod 18). Pojetí soudu jako supervizora správního orgánu, průběžně monitorujícího postupy veřejné správy, je v rozporu se základními principy soudního řízení správního, především s principem subsidiarity (§ 5 s. ř. s.). Především je však v rozporu se základními zásadami demokratického právního státu, zejména s principem dělby moci – zde dělby moci mezi justici a exekutivu.
8. Ochrana poskytovaná zásahovou žalobou může úspěšně směřovat jen proti takovým úkonům správního orgánu, které mají *samy o sobě* zcela zásadní dopad do právní sféry jejich adresátů, a současně není spravedlivé a ústavně konformní požadovat po žalobci, aby s obranou proti takovýmto úkonům vyčkal až na žalobu směřující proti rozhodnutí ve věci. Jak tuto judikaturu velmi příhodně shrnul Ústavní soud, je třeba odlišit na jedné straně procesní úkony správního orgánu, jejichž účinek se může (mimo samotný průběh řízení) ve sféře účastníka projevit jen v souvislosti s výsledným rozhodnutím, a naproti tomu na straně druhé procesní úkony či opomenutí správního orgánu, „*jejichž důsledek se neprojeví nutně v podobě výsledného rozhodnutí, ale které jsou způsobilé účastníka zasáhnout samy i jinak než prostřednictvím takového rozhodnutí*“ (náleze ze dne 14. 1. 2020, sp. zn. III. ÚS 2383/19, body 32 a 33).
9. Takovým úkonem výzva žalovaného není.
10. Žalobce zjevně nebyl výzvou žalovaného ze dne 11. 7. 2022 *přímo zkrácen* na svých právech. Výzva neobsahovala přímo vynutitelnou povinnost, kterou by byla přímo zkrácena žalobcova práva. Ten tak nebyl ve své vůli bezprostředně omezen. Pokud by totiž výzvě vyhověl a žalovanému předložil ve výzvě požadované podklady, nebylo by nikterak zasaženo do jeho subjektivních veřejných práv. Totéž platí i v případě, kdy by výzvě nevyhověl, neboť mu nehrozí žádná sankce. Za hrozbu sankcí nelze považovat informaci žalovaného, že nevyhovění výzvě může vyústit v zastavení výplaty příspěvku na živobytí či ke snížení nebo odejmutí této dávky. V dané procesní fázi není možné předjímat, jak bude žalovaný dále postupovat. Vydal-li by žalovaný následně rozhodnutí o zastavení výplaty, snížení či odejmutí příspěvku na živobytí odnětí, mohl by se proti němu žalobce bránit ve správním řízení i v soudním řízení správním.
11. Soud v této souvislosti dále odkazuje na četnou judikaturu Nejvyššího správního soudu, která se k dílčím procesním úkonům správních orgánů majícím charakter výzvy ustáleně vyjadřuje tak, že se nejedná o úkony, které by mohly pojmově být nezákonným zásahem. Lze poukázat např. na níže citované rozsudky týkající se popsanych procesních úkonů: výzva, aby adresát neprodleně odevzdal cestovní pas (rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS), sdělení, že adresát je povinen odevzdat řidičský průkaz, protože pozbyl řidičského oprávnění, jinak mu hrozí pokuta (rozsudek NSS ze

dne 13. 8. 2015, č. j. 9 As 140/2015-24), výzva, aby adresátka doložila souhlas vlastníků nemovitostí, jinak nebude požadovaná poznámka zapsána do katastru nemovitostí a řízení bude ukončeno (rozsudek ze dne 21. 7. 2016, č. j. 2 As 94/2016-48), výzva Českého telekomunikačního úřadu, aby osoba vykonávající komunikační činnost začala plnit podmínky, které jí byly stanoveny v přidělu rádiových kmitočtů (rozsudek ze dne 9. 11. 2016, č. j. 9 As 218/2016-63, č. 3499/2017 Sb. NSS), výzva k bezodkladnému zastavení stavebních prací (rozsudek ze dne 20. 1. 2021, č. j. 10 As 248/2019-43) či nyní posuzované věci skutkově velmi blízká věc týkající se výzvy, aby adresát podal žádost o příspěvek na živobytí (rozsudek ze dne 5. 9. 2018, č. j. 9 Ads 146/2018-119). Nemožnost, aby v žalobě tvrzené jednání bylo nezákonným zásahem, je tedy zjevná a nepochybná též na základě závěrů ustálené judikatury.

12. Pokud jde o nekonkrétně popsany zásah spočívající v neprovedení sociálního šetření v místě, ani v případě tohoto úkonu správního orgánu nelze hovořit o přímém zkrácení na žalobcových právech. Jak vyplývá z obsahu žaloby, sociální šetření bylo dílčím procesním úkonem, který sloužil jako podklad pro vydání rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 6. 2020 a 14. 7. 2020, která byla napadnutelná odvoláním a případně též žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s. Z popisu v žalobě přitom neplyne, že by si správní orgán i přes nesouhlas žalobce vynutil vstup do jeho bydliště či že by sociální šetření bylo prováděno jinak invazivním způsobem (jen v takovém případě by bylo možné zvažovat samostatnou ochranu formou zásahové žaloby v intencích shora citovaného rozsudku NSS č. j. 10 Afs 304/2019-39). Žalobce naopak obecně namítá, že sociální šetření *nebylo* provedeno v místě. Ani v případě sociálního šetření tak pojmově nemůže jít o zásah, před nímž by se žalobce mohl domáhat ochrany žalobou podle § 82 a násl. s. ř. s. I kdyby snad sociální šetření neprovedené v místě bylo zásahem ve smyslu posledně citovaného ustanovení, šlo by s ohledem na to, že k němu zjevně došlo již v roce 2020, v této části o zásahovou žalobu zjevně opožděnou (viz § 84 odst. 1 s. ř. s.).
13. Jak tedy vyplývá ze shora uvedeného, dílčím procesním úkonům žalovaného - sociálnímu šetření ani výzvám se žalobce v případě, že podle jeho přesvědčení k nim nebyl žalovaný oprávněn, nemusel podrobit, a pokud by žalovaný i přes jeho námitky přistoupil z tohoto důvodu k vydání rozhodnutí o snížení či odnětí dávky či k zastavení její výplaty, mohl se žalobce bránit odvoláním a následně žalobou proti rozhodnutí.
14. Jelikož v dané věci chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu, přistoupil soud podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. k odmítnutí žaloby (k tomuto postupu viz zejména bod 33 rozsudku č. j. 10 Afs 304/2019-39, či rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 As 292/2019-29, body 8-10, s odkazy na další judikaturu; ústavnost takového přístupu potvrdil též Ústavní soud v již cit. nálezu III. ÚS 2383/19).
15. Vzhledem k tomu, že zjevně nejsou splněny podmínky řízení o podaném návrhu, nerozhodoval již soud samostatně o žalobcově žádosti o ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s. a žalobu bez dalšího odmítl (viz rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Ans 6/2008-48). Shodně přistoupil soud též k žalobcově žádosti o osvobození od soudních poplatků, která je v dané věci nadto bezpředmětná, neboť jde o věc pomoci v hmotné nouzi, která je od soudních poplatků osvobozena ze zákona [viz § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, přičemž dané věcné osvobození se vztahuje na všechny žalobní typy – srov. rozsudek rozšířeného senátu ze dne 23. 10. 2014, č. j. 4 Ans 11/2013-25, č. 3151/2015 Sb. NSS]

16. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. Jelikož byla žaloba odmítnuta, nemá právo na náhradu nákladů řízení žádný z účastníků.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 24. srpna 2022

Mgr. Jan Čížek, v. r.
předseda senátu